

Наукова та науково-методична робота

Наукова робота кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені А.І.Зязюна зосереджувалася на розробці актуальних питань навчання і виховання сучасної молоді, її науково-педагогічного просвітництва, створення умов професійного становлення та реалізації.

Загальнокафедральна тема «Сучасний досвід та інновації у формуванні педагогічної майстерності майбутнього вчителя, менеджера навчального закладу та фахівця з управління проектами».

На кафедрі працює аспірантура та докторантура з педагогічних спеціальностей, ефективність роботи яких визначається захищеними протягом п'яти останніх років кандидатськими та докторськими дисертаціями – усього: 5 докторських та 26 кандидатських дисертацій. За звітний період двоє викладачів кафедри захистили докторські і 4 кандидатські дисертації.

Указані досягнення є результатом роботи 4 наукових шкіл, які діють на кафедрі:

На кафедрі діють чотири наукові школи:

- Саморегуляція як основа успішної педагогічної діяльності (науковий керівник – проф. М.В.Гриньова),
- Професійний розвиток і саморозвиток особистості в творчій спадщині А.С. Макаренка (науковий керівник – доц. А.В.Ткаченко А.В.).
- Створення сприятливого навчально-виховного середовища у вітчизняному освітньому закладі (науковий керівник – доц. О. Г. Жданова-Неділько)
- Професійна підготовка до інноваційної діяльності (науковий керівник – Н.М. Сас).

Протягом 2015-2016 навчального року на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна проведено такі конференції та семінари:

1. Науково-практичний семінар із міжнародною участю «Семінар з міжнародною участю «Інноваційний закордонний та вітчизняний досвід виробництв – в практико орієнтовану підготовку майбутніх магістрів-менеджерів» 17 серпня 2015 р.

2. Всеукраїнський студентський науковий форум «Патріотичне виховання як основа побудови громадянського суспільства та демократичної держави», 22 жовтня 2015 р.

3. Міжнародна науково-практична конференція "Педагогічна особистість А.С. Макаренка на перетині освітніх парадигм" 10–11 березня 2016 року.

4. Міжнародна науково-практична конференція "Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі" (XXIII Каришинські читання) 19-20 травня 2016 року.

5. Всеукраїнський науково-практичний семінар "Управлінська майстерність керівника навчального закладу" 11 березня 2015 р.

6. Всеукраїнський науково-практичний семінар " Управління інноваційною діяльністю в освіті та у виробництві " 11 березня 2016 р.

7. Всеукраїнський науково-практичний семінар «Управління проектами у сфері науки освіти, інновацій та інформатизації» 11 березня 2016 р.

8. Всеукраїнський науково-практичний семінар "Сучасні технології викладання природничих дисциплін " 20 травня 2016 р.

Усього викладачі кафедри протягом п'яти років узяли участь у більше ніж 200 науково-практичних конференціях, семінарах, з'їздах та інших наукових зібраннях різних рівнів – як у стінах Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка, так і поза його межами в Україні і за рубежом.

Значним доробком наукової роботи кафедри є організація і проведення численних міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій і семінарів. Усього протягом 2012-2016 рр. було проведено 14 міжнародних конференцій, 27 всеукраїнських конференцій та семінарів і 2 регіональних. Значний інтерес для наукової спільноти України і зарубіжжя та науково-методичну вагу у формуванні майбутніх менеджерів освіти, проектів та інноваційної діяльності становлять щорічні традиційні науково-практичні семінари: Всеукраїнський науково-практичний семінар "Управлінська майстерність керівника навчального закладу", Всеукраїнський науково-практичний семінар " Управління інноваційною діяльністю в освіті та у виробництві ", Всеукраїнський науково-практичний семінар «Управління проектами у сфері науки освіти, інновацій та інформатизації».

Викладачами кафедри за звітний період отримано 6 патентів на наукові та науково-методичні розробки, а також на 5 винаходів отримано довідки про прийняття.

До організованих і проведених наукових заходів кафедрою видані збірники матеріалів.

Видане друком фахове видання «Витоки педагогічної майстерності», яке цього року пройшло процедуру пере ліцензування та отримало можливість індексування у міжнародній базі Index Copernicus International.

Значна увага на кафедрі приділена науковій роботі зі студентами. Активно працює студентське наукове товариство під керівництвом Гриньової М.В. та Кращенко Ю.П. Кращі студенти отримали грамоти від міської та обласної ради, управління у справах сім'ї, молоді та спорту, Полтавської єпархії під час проведеного заходу 19 травня 2016 року "Гордість природничого".

Викладачами кафедри підготовлені студенти до участі у конкурсах наукових робіт, серед яких переможцями є за навчальний рік 2015-2016:

1. Арканова Анастасія Анатоліївна (науковий керівник проф. Гриньова М.В.) диплом І ступеня щорічного конкурсу студентських робіт «Від студентського самоврядування – до самоврядування громад» за наукову роботу

«Авторський екскурсійний маршрут територією ботанічної пам'ятки природи «Кочубеївські дуби» (на основі досвіду іноземних країн)» (грудень 2015 р.).

2. Дмитренко Юлія Сергіївна (науковий керівник доц. Кращенко Ю.П.) диплом III ступеня щорічного конкурсу студентських робіт «Від студентського самоврядування – до самоврядування громад» за наукову роботу «Адаптація внутрішньо переміщених осіб до університетського середовища засобами студентського самоврядування» (грудень 2015 р.).

3. Арканова Анастасія Анатоліївна (науковий керівник проф. Гриньова М.В.) диплом I ступеня II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт за напрямом «Інтелектуальна власність» за наукову роботу «Авторський екскурсійний маршрут територією ботанічної пам'ятки природи «Кочубеївські дуби» (на основі досвіду іноземних країн)» (КНУ імені Тараса Шевченка, 18 березня 2015 р.).

Студенти, які виконують наукові дослідження, курсові роботи на кафедрі і слухачі магістратур кафедри, беруть активну участь у науково-практичних конференціях і семінарах, що проводяться на кафедрі та поза її межами.

Кількість студентських публікацій за звітний період – 106, з них:

кількість одноосібних студентських публікацій – 81;

кількість публікацій у співавторстві з викладачем – 25.

Викладачі кафедри ведуть активну роботу із залучення студентів та магістрантів науково-пошукової діяльності у межах проблемних груп та наукових гуртків:

1. Науково-творча команда з організації змістовного дозвілля «creative group» (20 осіб) (Боловацька Ю.І.).

2. Наукова проблемна група: «Педагогічна кваліметрія», керівник Сорокіна Г.Ю., (8 осіб).

3. Наукова проблемна група «Взаємодія в навчально-виховному процесі» (8 магістрантів та 3 аспіранти). Керівник Жданова-Неділько О.Г., (8 осіб).

4. Наукова проблемна група "Виховний потенціал студентського самоврядування" керівник Кращенко Ю.П. (15 осіб).

5. Наукова проблемна група «Професійно важливі якості менеджера». Керівник Беляєва Н.В. (12 осіб).

Професорсько-викладацький склад кафедри працює над розробкою та удосконаленням навчальних програм, навчальних посібників, методичних рекомендацій для виконання практичних занять, лабораторних занять, магістерських робіт, матеріалів для організації самостійної та аудиторної роботи студентів та магістрантів.

Розроблені матеріали інноваційного характеру, в яких на оновлених концептуальних засадах із залученням сучасного понятійно-категоріального апарату творчо осмислено сучасні проблеми педагогічної майстерності, управлінської діяльності, професіонального становлення фахівця.

Виконується прикладне дослідження за рахунок видатків державного бюджету. Назва проекту: Адаптація внутрішньо переміщених осіб до

університетського середовища засобами студентського самоврядування. Секція № 19. Педагогіка, психологія, соціологія, українознавство, проблеми освіти і науки, молоді та спорту. Мета проекту полягає у розробці методології адаптації внутрішньо переміщених осіб до університетського середовища арсеналом засобів студентського самоврядування. У контексті завдань проекту викладачами кафедри ведеться робота над:

- дослідженням стан соціально-педагогічної адаптації студентів-переселенців із зони АТО та АРК Крим до нового середовища вищих навчальних закладів;

- розробкою моделі адаптації внутрішньо переміщених осіб до університетського середовища засобами студентського самоврядування та експериментально перевірити її ефективність;

- визначенням комплексу організаційно-педагогічних умов, спрямованих на адаптацію внутрішньо переміщених осіб до університетського середовища;

- розробкою змісту і форм педагогічного супроводу адаптації студентів-переселенців до університетського життя (для науково-педагогічних працівників та органів студентського самоврядування);

- розробкою технології психолого-педагогічної підтримки, котра включатиме тренінги позитивної взаємодії для студентів-переселенців, викладачів, представників органів студентського самоврядування.

Викладачі активно беруть участь у міжнародних наукових конференціях, так, протягом навчального року у зарубіжних виданнях мають публікації (Гриньова М.В., Ткаченко А.В., Беляєва Н.В., Сорокіна Г.Ю., Жданова–Неділько О.Г., Сас Н.М.).

Мають статті у загальнодержавних та фахових виданнях: Гриньова М.В., Сорокіна Г.Ю., Жданова–Неділько О.Г., Кращенко Ю.П., Беляєва Н.В.

Ведеться співпраця із закордонними науковими організаціями за заключеними договорами.

Протягом 2015–2016 навчального року кафедрою педагогічної майстерності та менеджменту укладено угоди про творче наукове співробітництво з:

1. Коледжем Макхок (Канада) (20.02.2016)
2. Університетом Яна Кохановського в Кельцах (Польща) (19.05.2016)

Ведеться співпраця із загальноосвітніми закладами Полтавської області. Розроблено проект угоди про співробітництво з представниками Проекту Німецького Товариства GIZ «Реформування адміністративних послуг на Сході України»:

Кафедра є визнаним науково-організаційним центром макаренкознавства. За результатами інтерактивного голосування членів Міжнародної макаренківської асоціації 31.10.2014 р. доц. Ткаченко А.В. обраний віце-президентом Міжнародної макаренківської асоціації.

Продовжується вдосконалення роботи науково-методичних комплексів: Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту – Мала Академія мистецтв –

освітні та позашкільні і заклади Полтавщини”; „Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту – Міжнародна і Всеукраїнська асоціація А.С.Макаренка”; „Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту – управління Державного департаменту України з питань виконання покарань в Полтавській обл.”; „Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту – директори освітніх закладів України”, „Кафедра педмайстерності – меморіальні та літературно-меморіальні музеї України”; Клуб педагогічного краєзнавства.

1. Продовжується робота проекту Школа місцевого і студентського самоврядування «Лідер майбутнього» Науковий консультант – проф. М. В. Гриньова, співорганізатор – Ю. П. Кращенко. Цього навчального року понад 80 студентів отримали диплом про закінчення Школи. Усього за шість попередніх випусків Школи її закінчили 328 осіб. Сьогодні багато випускників проекту успішно працюють в органах студентського самоврядування своїх навчальних закладів, молодіжних громадських організаціях, стали молодими підприємцями, помічниками депутатів тощо. Випускниками проекту Школи «Лідер майбутнього» протягом шести років було реалізовано ряд загальноміських заходів, створених самими випускниками. Серед них такі: Акція з прибирання берегів річки Ворскла; Захід до Дня молоді «Майданс-ореп»; Молодіжний проект «Полтавська школа молодої сім'ї»; Соціально-інформаційний проект «Врятуй життя ближнього» (реалізовано два роки поспіль);

Окрім того, слухачі Школи щороку беруть участь у реалізації багатьох загальноміських заходів: благодійний проект «Ялинка Янголів», заходи до Дня Європи, Дня захисту дітей тощо.

2. Кращенко Ю.П. отримав Грант управління у справах сім'ї, молоді та спорту виконавчого комітету Полтавської міської ради на реалізацію проекту "Школа місцевого та студентського самоврядування "Лідер майбутнього".

3. А.В. Ткаченко був ініціатором Відкриття Міжнародного і всеукраїнського макаренківського центру. Мета Центру: організація і проведення макаренкознавчих досліджень; організація і проведення освітніх заходів і проектів, пов'язаних з ім'ям А.С.Макаренка; методична консультативна допомога студентам, вчителям, керівникам освіти і представникам громадськості щодо вивчення і творчого впровадження у освітню практику педагогічних ідей А.С.Макаренка; пропаганда спадщини А.С.Макаренка.

4. А. В. Ткаченко ініціатор Інтернет-проекту «Макаренкіана»

Інтернет-ресурс, присвячений життєдіяльності та творчому спадку цього видатного випускника Полтавського учительського інституту, що отримав назву «Макаренкіана». Даний проект фактично є результатом багаторічних студій полтавської макаренкознавчої школи – однієї з найстаріших та найавторитетніших у світі. Основу представленого в ньому документального фонду складають як матеріали архіву науково-дослідної лабораторії А.С.Макаренка, що існувала в Полтавському педуніверситеті у 1985–2000 роках, так і численні знахідки останніх років.

Ресурс складається із таких розділів: 1. «Наукова біографія А. С. Макаренка». 2. «Науково-педагогічна, літературна, публіцистична і епістолярна спадщина А. С. Макаренка». 3. «Макаренкознавство». 4. «Бібліографія». 5. «Сучасники Макаренка». 6. «Вихованці». 7. «Макаренкознавці». 8. «Продовжувачі та інтерпретатори». 9. «Меморіальні і дослідницькі центри». 10. «Конференції, семінари, меморіальні заходи». 11. «А. С. Макаренко на сторінках Інтернету». 12. «Архів». 13. «Фотогалерея». Головні принципи функціонування ресурсу в Інтернет-просторі його засновники сформулювали наступним чином: пропаганда полтавських макаренкознавчих студій як одного із здобутків багатого на традиції Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка; сприяння максимальній об'єктивності даних щодо постаті А. С. Макаренка; діалогізація матеріалу, шляхом зіставлення альтернативних точок зору, апеляцій до світової науки; максимальне розширення кола потенційно цінних інформаційних джерел відповідної тематики; накопичення і систематизація якомога більших обсягів наукової інформації; забезпечення при оцифруванні матеріалів їх максимальної відповідності паперовим оригіналам; надання переваги при публікації фото оригінальним, а за відсутності – максимально якісним знімкам. За півроку «Макаренкіана» посіла лідерські позиції серед аналогічних інтернет-ресурсів по багатьох позиціях: кількості, оригінальності та різножанровості розміщених текстових матеріалів (на сьогодні їх майже дві сотні найменувань); ґрунтовності і достовірності наукової біографії А. С. Макаренка; представленості закордонних публікацій; кількості, різноманітності, якості та оригінальності фотографій (нині їх 130). Вперше в практиці створення подібних інтернет-ресурсів в «Макаренкіані» широко представлені унікальні, не відомі дослідникам архівні документи.

5. У рамках програми «Study Tours to Poland» делегація освітян і науковців Полтавської області та м. Києва відвідали Сілезьке воєводство Польщі. Польсько-Американський Фонд Свободи, Колегія Східної Європи ім. Яна Новака-Єзьоранського й Фонд Розвитку м. Свентохловіце, який очолює Даміан Хамерла, організували цікаве вивчення системи освіти в контексті реформи місцевого самоврядування й децентралізації.

До складу делегації увійшли: кандидат педагогічних наук, доцент, голова Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України Юрій Кращенко (керівник делегації); доктор педагогічних наук, декан факультету фізичного виховання Павло Хоменко, кандидат педагогічних наук, доцент Галина Сорокіна, кандидат педагогічних наук, асистент Юлія Боловацька, аспірантка Катерина Мастюх. До складу делегації увійшли представники обласного, міського та районних управлінь освіти, директори й заступники директорів шкіл й закладів обласного підпорядкування.

У рамках візиту вивчили систему місцевого й державного управління Польщі. Сформували цілісну картину середньої освіти, яка є триступеневою: початкова школа (Szkoła Podstawowa) – 6 класів, загальнообов'язкова, гімназія (Gimnazium) – 3 класи, ліцей (Liceum) – 3 роки, які створюються та фінансуються на різних муніципальних рівнях (гміни, повіти й воєводства). З'ясували аспекти

підвищення кваліфікації учителів. Дізналися про стратегічні завдання у сфері освіти, особливості здобуття вищої освіти в Польщі, конструювання програм навчальних курсів, підготовки майбутніх педагогів та системи педагогічних звань учителів.

Цікаві зустрічі в Відділі освіти і науки Адміністрації маршалка, Кураторіумі освіти Сілезького воєводства, відділах освіти гмін і повітів, школах й дитячих садочках, центрі підвищення кваліфікації вчителів, професійних школах, зрештою – в Сілезькому університеті та науковій бібліотеці CINIBA, – дали змогу сформувати цілісне уявлення про результат реформ польської системи освіти й подиву для реалізації здобутого досвіду в освіті Полтавського краю.

Професорсько-викладацький склад кафедри працює над розробкою та удосконаленням навчальних програм, навчальних посібників, методичних рекомендацій для виконання практичних занять, лабораторних занять, магістерських робіт, матеріалів для організації самостійної та аудиторної роботи студентів та магістрантів, базуючись на результатах власних наукових та науково-методичних пошуків, що відповідають актуальним викликам сучасного інноваційного розвитку усіх сфер суспільства.